

MINISTER GENERALIS
ORDINIS FRATRUM MINORUM CONVENTUALIUM

Prot. N. 057/2020

Rzym, 2 lutego 2020 r.

**Ministrowie prowincjalni,
Kustosze prowincjalni i generalni
Przewodniczący federacji
Wszyscy współbracia
W ich siedzibach**

**Uchwała 9 podjęta na 202. kapitule generalnej zwyczajnej w 2019 r.
„Dla młodego wina nowe bukłaki”**

Najdrożsi,

Pokój i Dobro!

Jako definitorium generalne jesteśmy zaangażowani w możliwie jak najbardziej odpowiedzialne wykonanie „postanowień kapitulnych”, a mianowicie uchwał i wskazań, jakie na kapitule generalnej wyznaczyliśmy sobie na obecne sześćciolecie.

Studiując uchwały, a także wsłuchując się w doświadczenie wielu współbraci, uznaliśmy za stosowne opracować i skierować do całego Zakonu niniejszy list, aby pomóc zinterpretować uchwałę 9 (załącznik 1) w celu jej realizacji (por. Konstytucje, art. 7, § 3): **„Popieranie wspólnotowych inicjatyw życia wierniejszego naszemu charyzmatowi: «dla młodego wina nowe bukłaki»”**.

Proszę zatem wszystkich braci w Zakonie, a zwłaszcza ministrów prowincjalnych oraz kustoszy prowincjalnych i generalnych wraz z ich definitoriami, o zapoznanie się i rozważenie przedstawionych treści, będących owocem przemyśleń definitorium generalnego.

Przesłanie i wyzwanie dla wszystkich

Pierwsza i podstawowa przesłanka jest następująca: **tekst uchwały 9 przechodzi od szczegółu do ogółu, lecz sens jest skierowany na „ogół”, a więc do wszystkich, do wszystkich wspólnot i do całego Zakonu**. Kapituła wzywa nas do popierania

wspólnotowych inicjatyw życia bardziej wiernego naszemu charyzmatowi. Projekty te mogą być całkowicie „nowe” (nowe wspólnoty lub nowe style ewangelizacji), ale zawsze ukierunkowane na wszystkie wymiary, a konkretniej – na nowe inspiracje, które staną się ewangelicznym „zaczynem” dla całego Zakonu. Musimy zatem interpretować uchwałę w szerokim znaczeniu, jako skierowaną do wszystkich: **wszystkie wspólnoty są zachęcane do odnowy swojego powołania**, czyli odnowy życia modlitwy, braterstwa i ewangelizacji. W każdym razie Zakon widzi z nadzieją i przychylnością możliwość, że niektórzy bracia razem ze swoimi przełożonymi promują i dowartościowują powstawanie nowych wspólnot lub podejmowanie inicjatyw ewangelizacyjnych zainspirowanych charyzmatem Zakonu jako znak coraz większego radykalizmu ewangelicznego.

Z prostotą naszych Konstytucji

Z kolei druga przesłanka odnosi się właśnie do oryginalności, do nowych inicjatyw, czyli do specyfiki, z jaką powstały lub mogłyby powstać niektóre inicjatywy. Uchwała uznaje, że już istnieją **wspólnoty, które zaangażowały się w odnowę ukierunkowaną na ukazanie większej przejrzystości charyzmatu** („Dostrzegając powstawanie nowych wspólnot lokalnych i doświadczenia w Zakonie...”), i wzywa do otwartości na wszystkich szczeblach (definitorium generalne, definitoria prowincjalne i kustodialne, kapituły itp.), aby rozeznaczyć oraz – ewentualnie – wesprzeć i towarzyszyć tym nowym inicjatywom.

Nie chodzi tu o to, by postrzegać jednych braci bądź wspólnoty jako należących do „pierwszej kategorii”, a innych do „drugiej kategorii”, ale by uznać i poprzeć tych, którzy z troską i odpowiedzialnością chcą uniknąć stagnacji w prowadzonym stylu życia i przywrócić – no właśnie! – aspekty charyzmatyczne, które często są zbywane lub wręcz porzucane. Nikt nie powinien czuć się lepszym albo gorszym od innych; wręcz przeciwnie, doświadczenie mówi nam, że mogą istnieć wspólnoty, które „z różną prędkością i kreatywnością” angażują się w życie modlitwy, w formację ustawiczną, w „tracenie czasu” na bezinteresowność braterską, w posługę na wzór proroka, w przynaglające wezwanie do podjęcia nowych i „franciszkańskich” dróg ewangelizacji.

Nowe inicjatywy nie powinny być ani odrzucane, ani wyolbrzymiane. Mogą natomiast stać się „latarniami charyzmatycznymi”, będącymi w stanie oświetlić całą wspólnotę braterską jurysdykcji, federacji lub Zakonu, promując nowe formy służby i aktualność charyzmatu. Takie zdrowe „zarażenie charyzmatyczne”, zwłaszcza w życiu wspólnoty braterskiej, będzie pożyteczne dla wszystkich. Kapituła generalna wzywa nas do pielęgnowania pragnienia życia ewangelicznie bardziej krystalicznego, ale **w prostocie, z jaką nasze Konstytucje zakonne ukazują cechy charakterystyczne charyzmatu**.

Należy ponadto stwierdzić, że przy realizowaniu nowych inicjatyw ważne będzie wysłuchanie głosu wspólnot już istniejących (w naszym Zakonie lub w rodzinie

franciszkańskiej), aby uczyć się z doświadczenia innych i osiągnąć styl jeszcze bardziej wierny prawdziwej nowości ewangelicznej.

Wiernie stosować metodologię „konwentalną”

Bardzo ważnym sygnałem (powiedziałbym, że „sine qua non”) jest konkretny sposób działania, a mianowicie metodologia: w rozeznawaniu i powstawaniu jakiegokolwiek nowej inicjatywy wspólnotowej **metodologia** zawsze musi być „konwentalna”. Wielokrotnie podkreślaliśmy, że nasze cechy charakterystyczne charyzmatu (na przykład braterstwo, wspólnota) nie odnoszą się do stałych albo uprzednio ustalonych treści, ale do **stylu**. Z tego powodu, chociaż inspiracje mogą być „osobiste” (indywidualne), rozeznanie i planowanie muszą być wspólnotowe. Istotnie, uchwała wzywa zarządy jurysdykcji, które – w celu uregulowania nowych inicjatyw – muszą zagwarantować pewien proces i wyrazić odpowiednią zgodę. Rozeznanie wymaga czasu, a procesy wymagają opracowania procedury zawierającej konkretne etapy działania.

Wspólnota o „kościelnym” oddechu

Spojrzenie na obecną sytuację pokazuje nam, że często interpretowanie czegoś jako „nowego” może wywołać – w naszych środowiskach – pewne zamieszanie. Prosimy przyjąć naszą pokorną opinię: sądzimy, że powrót do źródeł charyzmatycznych nie może być utożsamiany ani z nostalgicznym powrotem do form, stylów lub estetyki anachronicznego tradycjonalizmu, ani do stylów bądź form przesadnych czy ekscentrycznych. Zawsze chcemy oddychać orzeźwiającym powietrzem Soboru Watykańskiego II i pozwolić oświecić się głębią myśli współczesnego franciszkanizmu.

Z bardzo wiarygodnych miejsc widać – i zostało to już potwierdzone – jak trudne do zrozumienia jest zachowanie braci lub działanie wspólnot, zmierzających do zaproponowania czegoś „starego” tak, jakby było ono „najświeższą nowością”, często ukrywając za tym interesy osobiste lub ideologiczne. To samo mogłoby się zdarzyć z odmiennymi sposobami prezentowania „nowych wspólnot lub metod ewangelizacji”, jeśli te będą budowane na ściśle ideologicznych fundamentach. Zdrowe kontrasty między tożsamością, nowością i tradycją mieszczą się w ramach dzieła Ducha Świętego, braterstwa, rozeznania wspólnotowego, odniesienia do nauczania kościelnego.

Omaiwana uchwała pobudza nas zatem do „podejmowania nowych form życia i misji, wzbudzonych pragnieniem życia Ewangelią w odważnym praktykowaniu Reguły i Konstytucji Zakonu”. Dzisiejszy powiew Kościoła zachęca nas, abyśmy nie zamykali się w najskrytszych zakamarkach własnego wnętrza, lecz byli otwarci („wyruszyli w drogę”), „brudząc” sobie ręce aktywną pracą duszpasterską, ze szczególnym zwróceniem uwagi na prosty i wierzący lud Boży, na ubogich, cierpiących i wykluczonych. Do nas należy

Uchwała 9 podjęta na 202. kapitule generalnej zwyczajnej w 2019 r.

kreatywność, aby we wspólnotach umiejętnie połączyć życie modlitwy i braterstwa z aktywną ewangelizacją.

Pomocne może tu być pogłębienie egzegezy tekstu biblijnego inspirującego naszą uchwałę: „...dla młodego wina nowe bukłaki...”, czyli Mt 9, 16-17, a więc wersetów przytoczonych przez ewangelistę w kontekście prowokującego pytania uczniów Jana o poście, odnoszących się do nowości Ewangelii przeżywanej i głoszonej przez Pana Jezusa: nowości Ewangelii, która nie miała zamiaru wypierać ani wymazywać tradycji (w tamtym czasie bardzo często skostniałej w pustych lub zewnętrznych formach), ale doprowadzić ją do wypełnienia i doskonałości w nowym życiu królestwa, życiu toczącym się wokół wspaniałomyślniej ofiary z siebie samego i wokół miłości.

Zakończenie

Przedstawione powyżej treści, jak również niektóre dołączone wytyczne, są naszym wkładem, który, jako definitorium generalne, chcemy wnieść w interpretację uchwały 9 podjętej na 202. kapitule generalnej zwyczajnej w 2019 r. Załączając tekst roboczy (załącznik 2), wyrażamy nadzieję, że okaże się on pomocny zwłaszcza dla definitoriów jurysdykcji i dla braci zainteresowanych odnową naszego życia i misji.

Jeśli ktoś chciałby zasignalizować nam jakieś dokonania nowych/odnowionych wspólnot i podzielić się swoimi przemyśleniami, będącymi owocem doświadczeń przeżytych w różnych miejscach (prowincje, kustodie, delegatury, misje, definitoria itp.), chętnie się z nimi zapoznamy. Jesteśmy pewni, że dzięki mądrości wielkiej wspólnoty braterskiej Zakonu będziemy mogli nadal poszerzać i ubogacać naszą refleksję, a tym samym możliwości naszej odnowy. Informacje można przysyłać do asystentów generalnych lub bezpośrednio do sekretarza generalnego (segrgen@ofmconv.net).

Życzę wszystkim owocnego zaangażowania się w wyżej opisaną sprawę, z taką samą nadzieją, z jaką ostatnia kapituła generalna patrzyła na przyszłość Zakonu.

fr. Carlos A. Trovarelli
Fr. Carlos A. Trovarelli
Minister generalny

ZAŁĄCZNIK 1

Tekst uchwały 9

Popieranie wspólnotowych inicjatyw życia wierniejszego naszemu charyzmatowi: „dla młodego wina nowe bukłaki”

Dostrzegając powstawanie nowych wspólnot lokalnych i doświadczenia w Zakonie, gdzie bracia szczególnie troszczą się o pogłębione życie modlitwy, autentyczne braterstwo i odważną ewangelizację, starając się odczytywać nasz charyzmat w świetle znaków czasu, kapituła generalna patrzy z nadzieją w przyszłość naszego Zakonu. Równocześnie zachęca ministra generalnego ze swoim definitorium, kapituły prowincjalne i kustodialne oraz ministrów prowincjalnych i kustoszy wraz z ich definitoriami do poważnego rozeznawania i wspierania inicjatyw rodzących się w sercach braci do podejmowania nowych form życia i misji, wzbudzonych pragnieniem życia Ewangelią w odważnym praktykowaniu Reguły i Konstytucji Zakonu. To wszystko, będąc dobrze prowadzone i weryfikowane, może stać się zaczynem dla nowych powołań, umocnieniem dla tych, którzy już realizują swoje powołanie, oraz odpowiedzią Zakonu na wyzwania nowej ewangelizacji (por. Konstytucje, art. 59 §1-2).

ZAŁĄCZNIK 2

Wytyczne działania

W liście odnieśliśmy się do doświadczeń wspólnot już istniejących. W tym kontekście możemy przedstawić kilka kierunków działania, co jest również wynikiem naszych bezpośrednich obserwacji.

- 1) **Formacja ustawiczna.** W praktyce odnowa nie jest zarezerwowana tylko do nowych doświadczeń. Mogą one posłużyć jako zaczyn, ale konieczność stałego podtrzymywania dążenia do stylu coraz bardziej wiernego charyzmatowi musi być tematem wszystkich naszych programów formacyjnych, zwłaszcza mających na celu umacnianie i odkrywanie bogactw kapituły klasztornej.
- 2) **Procedura.** Jak już przedstawiono w liście, szczególnie ważne będzie to, aby definitory prowincjalni lub kustodialni, otrzymawszy jakąś inspirację lub prośbę, zainicjowali powstanie nowej wspólnoty lub odnowionej wspólnoty, pomagając zainteresowanym w opracowaniu programu dla proponowanego sposobu życia, jego rozwój w czasie oraz możliwość oceny weryfikującej podjęte działania.

- 3) **Kryterium czasowe dla członków nowych wspólnot lub dla samej wspólnoty.** Potrzeba podtrzymywania pojawiających się nowych wspólnot wiąże się z odczytywaniem „znaków czasu” i dlatego nowe wspólnoty lub nowe style życia muszą koniecznie posiadać element „próby czasowej”. Doświadczenie pokazuje bowiem, że czymś właściwym jest, aby członkowie wspólnot, którzy przedstawiają jakąś „alternatywę” (wspólnoty nowe lub odnowione), po pewnym czasie również oni sami byli odnowieni (przemienieni). Zapobiegnie to temu, że podjęte doświadczenia będą „wyłącznie dla jednych i wykluczać drugich”, a jednocześnie pozwoli na to, że staną się „włączające wszystkich i przyłączające każdego”. Ponadto, gdy „nowość” trwa „wiecznie”, faktycznie traci swoją tożsamość.
- 4) **Styl prosty, ale nie surowy.** Powtarzające się w nowych lub alternatywnych inicjatywach jest poszukiwanie prostego, a nawet surowego stylu. Jest to z pewnością wskazanie ewangeliczne, a przez wielu z nas często zapominane; stąd też przy opracowywaniu nowych projektów wspólnotowych konieczne będzie sprecyzowanie kryteriów prostoty, unikając przekształcenia ich w zasady tak surowe, że znacznej większości braci uniemożliwią przystąpienie do wspólnoty.
- 5) **Stara czy nowa struktura? W środku lasu lub gdzie przychodzą ludzie?** Różnicowanie powinno doprowadzić do podjęcia decyzji, czy wspólnota może zacząć żyć w istniejącym już od dawna klasztorze, czy też może prowadzić działalność z niewielkiego i skromnego budynku na przedmieściach. W każdym bądź razie nie powinno chodzić o wspólnotę w środku lasu albo na szczycie góry. Pożyteczne jest, aby bracia byli dostępni dla innych, a wspólnota posiadała pewną „zauważalną obecność” (oczywiście, nie chodzi o zwracanie uwagi na siebie). Dobrze być braćmi w górach dla 433 osób, gdzie niewielu dociera, ale jednak lepiej być tam, gdzie tętni życie ludzi, gdzie ludzie przychodzą, gdzie ludzie mogą do ciebie dotrzeć...
- 6) **Samotrzymanie.** Samowystarczalność ekonomiczna i braterska stanowi podstawowe kryterium do rozeznania wiarygodności nowej inicjatywy. Doświadczenie mówi nam, że nowe wspólnoty bądź nowe i odnowione style życia nie powinny tworzyć się na bazie szerokich struktur, ani na projektach ekonomicznie nie do zrealizowania, ani na nieosiągalnych celach. Nowość, nawet jeśli stanowi wyzwanie i jest głęboko przemyślana, musi być połączona z prostotą, umiarem i „normalnością”, począwszy od możliwości utrzymania się z własnej pracy.

- 7) **Braterska otwartość.** Kapituła generalna przyjęła specjalną uchwałę o duszpasterstwie młodzieżowym oraz rozeznawaniu i promowaniu powołań (uchwała 8). Jest czymś właściwym, aby nowe lub odnowione wspólnoty, angażując się w ukazywanie przejrzystości naszego charyzmatu, mogły być szczególnie otwarte na młodzież. Gościnna otwartość, daleka od uzewnętrzniania swoistych przeżyć wewnętrznych, mogłaby być wzbogacona o konkretne propozycje: katechezę, formację, doświadczenie nowej ewangelizacji, dzielenie się świadectwem itp. W każdym razie żywa tradycja Zakonu wskazuje, że nasze wspólnoty zawsze rozwijały się pośród ludu, w społeczeństwie, w bezpośrednim kontakcie ze światem i w dawaniu świadectwa („zauważalność obecności”). Istotne jest, aby członkowie wspólnoty okazywali gotowość do braterskiego przyjęcia wszystkich, zaś struktura pomieszczeń posiadała odpowiednie zaplecze dla podjęcia gości i współdzielenia życia.

- 8) **Kryterium eklezjalne – katolickie i „utrzymujące jedność”.** Nowe lub odnowione wspólnoty mają być katolickie, pozostające w jedności z Kościołem lokalnym i powszechnym oraz ze wszystkimi instancjami Zakonu (zwłaszcza z zarządem lokalnym lub generalnym). Nowe wspólnoty mają być tworzone „w jedności” z pozostałą częścią jurysdykcji, której – decyzją definitorium – w rozsądny sposób zapewni się możliwość kontaktów, spotkań itp.

- 9) **Wspólnota konwentualna.** Nowe wspólnoty muszą zachować kryterium „konwentualności”; stąd też, choć mogą być zainspirowane przez braci o podobnym wyczuciu i wrażliwości, słuszne jest, aby były wspólnotami nie tylko „przyjaciół”, ale współbraci.

ZAŁĄCZNIK 3

Tekst biblijny: Ewangelia według św. Mateusza (9, 14-17)

Wtedy podeszli do Niego uczniowie Jana i zapytali: „Dlaczego my i faryzeusze dużo pościmy, Twój zaś uczeń nie postępuje?” Jezus im rzekł: „Czy goście weselni mogą się smuć, dopóki pan młody jest z nimi? Lecz przyjdzie czas, kiedy zabiorą im pana młodego, a wtedy będą pościć.

Nikt nie przyszywa łąty z surowego sukna do starego ubrania, gdyż łąta obrywa ubranie, i gorsze robi się przedarcie. Nie wlewa się też młodego wina do starych bukłaków. W przeciwnym razie bukłaki pękają, wino wycieka, a bukłaki się psują. Raczej młode wino wlewa się do nowych bukłaków, a tak jedno i drugie się zachowuje”.